

Karel Havlíček
místopředseda vlády,
ministr průmyslu a obchodu
a ministr dopravy

V Praze dne 3. února 2021

Č. j.: MPO 41198/21/51300/01000

Vážený pane poslanče,

děkuji za Váš zájem ohledně Komplexní dohody o investicích mezi EU a Čínou (dále jen „CAI“) a dovoluji mi zareagovat na Váš dopis ve věci interpelace ke CAI, Čj.: PS2021/000276, Ev.č. interpelace: 1587.

Souhlasím s Vámi, že je potřebné v rámci vnitropolitické debaty vyjasnit, co CAI pro ČR znamená, jaké výhody přináší a jak k této dohodě ČR přistupuje. Zároveň se domnívám, že CAI přináší pro ČR mnoho pozitiv a jedná se o dohodu s výrazným dopadem na obchodní a investiční vztahy s Čínou.

Níže přikládám detailní odpovědi na Vaše otázky:

1. Jaká je pozice České republiky vůči CAI?

Vzhledem k ekonomickým přínosům, které CAI může mít, ČR podporuje dokončení jednání o jejím textu, důraz však následně bude klást především na důslednou implementaci dohody. CAI by měla zajistit zlepšení podmínek unijních investorů v Číně (dále jen „ČLR“), což je z pragmatického hlediska pozitivní výsledek.

EU nicméně musí trvat na plnění závazků ČLR, a to i v kapitolách o udržitelném rozvoji, včetně např. těch k úmluvám Mezinárodní organizace práce (dále jen „ILO“) k nuceným pracím. Po oddělení části k ochraně investic z dohody ČR rovněž trvá na dojednání separátní dohody k ochraně investic (včetně mechanismu řešení sporů mezi investorem a státem) v časovém horizontu stanoveném v CAI, a to s ohledem na závazek k dojednání této dohody do dvou let od podpisu CAI.

2. Měl jste během jednání Evropské rady k průběhu vyjednávání nebo k obsahu dohody připomínky? Pokud ano, jaké?

Jednání o CAI probíhají od roku 2013. V jejich rámci Ministerstvo průmyslu a obchodu jako gestor této dohody ve spolupráci s dotčenými orgány státní správy (např. s Ministerstvem financí, Ministerstvem

zahraničních věcí, Ministerstvem vnitra nebo Českou národní bankou) uplatnilo celou řadu komentářů a připomínek jak k jednotlivým textovým návrhům EU, tak i k návrhům ČLR. Tyto připomínky byly uplatňovány jak v písemné formě, tak také ústně v rámci jednání věcně odpovědných pracovních skupin. Jednalo se o Výbor pro obchodní politiku – služby a investice a Výbor pro obchodní politiku ve formaci zástupců a také stálých členů.

Připomínky a komentáře uplatněné jménem ČR se dotýkaly široké škály probíraných témat a vztahovaly se v průběhu sedmiletého vyjednávání prakticky ke všem projednávaným kapitolám CAI. Jednalo se např. o připomínky k ustanovení o přístupu na trh v řadě oblastí a sektorů, jako např. advokacie, zdravotnictví, školství, dopravy, energetiky, e-commerce a finančních služeb, a nedostatku ambicí v sektorovém pokrytí čínské nabídky k přístupu na trh; k ustanovení ohledně definic (např. definice investice, opatření smluvní strany nebo fyzické osoby); k architektuře CAI a důslednému odlišení kapitol k investiční liberalizaci a k investiční ochraně a řešení sporů investor-stát tak, aby investiční ochranu podle dohody nebylo možné vztáhnout na fázi před zřízením investice; k formulaci standardu rovného a spravedlivého zacházení; k ustanovení k domácí regulaci; k textaci kapitoly k řešení sporů stát-stát i s ohledem na nutnost v případě tzv. „smíšené“ dohody zajistit přístup členských států EU do systému řešení sporů stát-stát v případě sporu, který by spadl do výlučné pravomoci členského státu EU nebo do sdílené pravomoci s EU; k podpoře závazků ČLR v oblasti udržitelného rozvoje; k problematice kapitálových toků a možnosti přijímání ochranných restriktivních opatření v případě ohrožení finančního systému; k možnosti regulace vstupu vnitropodnikově převáděných pracovníků; k ustanovením řešícím procesní stránku sporu investor-stát, jako jsou otázky mediace, financování třetími stranami, rozsudků nebo paralelních řízení; k institucionálním ustanovením dohody ohledně schvalování úprav dohody.

V rámci všech těchto komentářů a připomínek Ministerstvo průmyslu a obchodu postupovalo v souladu se zájmy ČR a v souladu s gesčně příslušnými orgány státní správy.

3. Jakou pozici k dohodě zaujalo ministerstvo průmyslu a obchodu na úrovni vlády a v rámci meziresortního dialogu? Vypracovalo ministerstvo podklady pro vládu či např. pro ministerstvo zahraničních věcí? Pokud ano, jaké?

Ministerstvo průmyslu a obchodu podporovalo zahájení jednání o CAI, kdy v roce 2013 podpořilo na jednání Rady EU přijetí vyjednávacího mandátu a směrnice pro Evropskou komisi. Vyslovení této podpory proběhlo na základě mandátu pro dané jednání Rady, jež byla schválena v rámci vnitrostátního schvalovacího procesu. V návaznosti na substantivní pokrok v jednáních byla v letech 2016 a 2017 projednána a následně schválena rámcová pozice ČR ke CAI, v níž byly formulovány jak ofenzivní, tak i defenzivní zájmy ČR. Rámcová pozice je ve schváleném znění dostupná v Informačním systému pro aproximaci práva (ISAP), který slouží jako komunikační nástroj užívaný mezi vládou ČR, oběma komorami Parlamentu ČR a resorty.

4. Jsou v dohodě dostatečně pokryty mechanismy vynucování dohody, případně sankce?

Důsledná implementace je bezesporu klíčem k využívání všech výhod, které CAI přináší. V obecné rovině lze konstatovat, že CAI obsahuje vynucovací mechanismy odpovídající běžné praxi, kterou EU využívá ve svých dohodách o volném obchodu. Jedná se především o mechanismus řešení sporů mezi státy spočívající

v tom, že strany se pokusí vyřešit spor prostřednictvím konzultací, a pokud spor nepůjde vyřešit touto cestou, může strana, která žádala o konzultace, požádat o zřízení arbitrážního panelu (rozhodčí tribunál). V případě, že rozhodčí tribunál deklaruje porušení smluvní povinnosti druhé strany, tato smluvní strana přijme nezbytná opatření pro uvedení svého jednání do souladu s příslušnými ustanoveními dohody.

CAI dále obsahuje institucionální ustanovení týkající se řešení záležitostí souvisejících s jejím prováděním. V případě potřeby může jedna smluvní strana požádat o naléhavé projednání na úrovni spolupředsedů Pracovní skupiny pro investice, a pokud se nepodaří najít řešení dané záležitosti, může smluvní strana požádat o projednání na úrovni spolupředsedů Investičního výboru, kterými jsou místopředseda Evropské komise a vicepremiér ČLR. Právě element silného politického dohledu má také přispět k omezení případných problémů s prováděním této dohody.

5. Dohoda se netýká investic, ale přístupu na trh. Dohoda o ochraně investic má být vyjednána v příštích dvou letech. Jaké jsou hlavní cíle ČR pro tuto dohodu?

Dojednaná CAI, kromě přístupu na trh, obsahuje také části týkající se liberalizace (přímých zahraničních) investic, zajištění rovných podmínek, regulatorního rámce, investic a udržitelného rozvoje a řešení sporů mezi státy. Nezahrnuje ovšem části k ochraně investic a řešení sporů investor-stát, které byly z původní dohody vyjmuty a budou vyjednávány v separátní dohodě. Tato separátní dohoda má být vyjednána do dvou let od podpisu CAI, tzn. že bude dojednána v delším časovém horizontu než dva roky od začátku 2021. A to s ohledem na to, že samotný podpis CAI je možný až po právně lingvistické revizi textu, kterou předpokládáme nejdříve na konci roku 2021/začátkem roku 2022.

Hlavní cíle ČR pro separátní dohodu o ochraně investic s ČLR jsou posílení dvoustranných investičních toků, zlepšení právní jistoty, pokud jde o zacházení s investory z EU v ČLR (včetně českých investorů), a zároveň celkově posílení ochrany evropských (a českých) investic v ČLR.

Co se týče ochrany poskytované zahraničním investicím, požadujeme, aby dohoda sjednávaná na evropské úrovni zaručovala českým investorům nejméně stejnou úroveň ochrany, která je jim garantována ve stávající bilaterální dohodě. Je tedy z pohledu ČR žádoucí, aby vyjednávací pozice EU byla v úrovni poskytované ochrany ambiciózní a s omezeným rozsahem výjimek z národního zacházení i doložky nejvyšších výhod. Prioritou je dále právo státu na regulaci ve veřejném zájmu při dodržení zásad jako je transparentnost či přiměřenost, řádná definice substantivních standardů ochrany a moderní úprava mechanismu řešení sporů v souladu s modernizovaným přístupem EU (řešení sporů ze strany nezávislého a nestranného investičního soudu, zabránění paralelním řízením, ošetření otázky manipulativních a neopodstatněných žalob, zlepšení přístupu pro SMEs, úprava nákladů řízení i jeho transparentnosti).

6. Je známo několik případů, kdy Čína porušuje již uzavřené smlouvy – například s Austrálií, s Norskem nebo Jižní Koreou. I v České republice jsme pocítili čínský hněv, když jsme se nechovali podle toho, jak si Čína přála, a tak firma Petrof nakonec své klavíry za 5,3 milionu korun do Číny nevyvezla. V tomto chování spatřuji systematické porušování mezinárodních dohod a smluv ze strany Číny, s nevyhnutelným závěrem, že Čína je nespolehlivý partner. Budete požadovat dodatečné záruky pro tuto další dohodu? Jaké?

Klíčem k tomu, aby evropské podniky mohly plně využívat všech výhod plynoucích z CAI, bude bezpochyby důsledná implementace, na což pamatuje i samotná dohoda, která za tímto účelem obsahuje konzultační a donucovací nástroje (blíže dotaz č. 4). Další záruku lze spatřovat v tom, že smlouva je sjednána na úrovni EU, která může, i díky svému ekonomickému významu a jednotnému vystupování, být v silnější pozici vůči ČLR než jednotlivý stát.

7. Jaké poskytuje dohoda záruky, že Čína ratifikuje Úmluvu č. 29 z r. 1930 o nucené práci a Úmluvu č. 105 z r. 1957 o odstranění nucené práce? Považujete je za dostatečné?

Primárním úkolem investičních a obchodních smluv je liberalizace investic, přístup na trh a ochrana investic či odstraňování překážek obchodu. A v tomto ohledu dojednaná dohoda splňuje svůj účel.

Záměrem nově vyjednávaných dohod o volném obchodu a o investicích mezi EU a třetími státy je jít nad rámec tohoto primárního účelu a začlenit i ustanovení o provázanosti obchodu a investic s udržitelným rozvojem. Strany se zavazují k určitým povinnostem ve vztahu k respektování lidských a pracovních práv a k ochraně životního prostředí, zjednodušeně řečeno.

V CAI je investicím a udržitelnému rozvoji věnována celá jedna sekce z celkových šesti. Tato sekce vzhledem ke své komplexnosti je zcela jistě podstatným úspěchem vyjednávání, neboť kapitoly o udržitelném rozvoji vzbuzují ve velké většině jednání o dohodách o volném obchodu a investicích, které EU vede, jistou rezistenci ze strany vyjednávacích partnerů. A jedním ze zdrojů této zdrženlivosti je i provázanost na ratifikaci základních úmluv ILO.

A nejsou to jen rozvojové země, které mají problém s ratifikací všech osmi základních úmluv ILO, některé z těchto zemí jste zmínil ve svých předchozích otázkách. Z těchto osmi základních úmluv ILO, které se vztahují k lidským a pracovním právům, ratifikovala ČLR čtyři. Například Spojené státy ratifikovaly pouze dvě z těchto osmi úmluv.

V této souvislosti bych chtěl zmínit, že přístup ČLR je, co se týče závazků k ratifikaci, transparentní. Existuje ne málo případů, kdy jsou úmluvy ILO ratifikovány a následně neplněny, viz databáze ILO.

Co se týče CAI a ustanovení, na která se ptáte: obě strany se zavazují v souladu se svými závazky členů ILO a signatářů Deklarace ILO o základních principech a právech při práci respektovat, podporovat a uskutečňovat, v dobré víře a v souladu s Ústavou ILO, principy týkající se základních práv, kterou jsou obsaženy v základních úmluvách ILO (rozumí se i v úmluvách o nucené práci). Strany se zavazují implementovat již ratifikované úmluvy ILO a „pracovat směrem k ratifikaci základních úmluv ILO. Zejména v této souvislosti se bude každá strana neustále a nepřetržitě snažit ze své vlastní iniciativy k dosažení ratifikace úmluvy č. 29 a č. 105.

„work towards the ratification of the ILO fundamental Conventions. In particular, in this regard, each Party shall make continued and sustained efforts on its own initiative to pursue ratification of the fundamental ILO Conventions No 29 and 105“

Tento text je kompromisem a byl jedním z nejtěžších bodů celého vyjednávání.

ČR i EU budou nadále v souladu se svým dlouhodobým postojem pokračovat ve snaze zajistit dodržování lidských práv, přičemž způsobů, jak efektivně za tuto věc bojovat, je více. Nemusí jít vždy jen o ratifikaci podstatných mezinárodních úmluv, jakými jsou úmluvy ILO.

V této souvislosti bych chtěl zmínit, co se v CAI také uvádí a čemu není věnována taková pozornost, jako zmíněným úmluvám ILO. A to je souhlas obou stran podporovat odpovědné podnikatelské chování ze strany podniků, tzn. i čínských podniků včetně čínských státních podniků. A právě odpovědné podnikatelské chování může být jedním z účinných nástrojů našeho úsilí v tom smyslu, že se sami budeme zajímat o dodavatelské řetězce evropských podniků, aby nevyužívaly dodavatelských zdrojů a firem, kde jsou zahrnuty nepřijatelné formy práce.

8. Považujete za přijatelnou situaci, kdy je Čína zavázána k “neustávajícím a setrvalým snahám” směrem k ratifikaci úmluv Mezinárodní organizace práce, ale je tolerován fakt, že mezi lety 2016 a 2020 bylo 1,74 milionu Ujgurů povinné pracovní nasazeno mimo své bydliště a máme důkazy o otrocké práci v bavlnářském průmyslu, a podobné důkazy o nucených pracích máme i o pracovnících z Tibetu?

Nemohu souhlasit s tím, že jsou tyto informace či fakta tolerovány. Důkazem je i enormní úsilí, které vyjednači věnovali snaze začlenit závazek k ratifikaci úmluv o nucené práci do CAI. Po sedmi letech vyjednávání se stále před rozhodnutím: budeme pokračovat dalších x let bez dosažení jakékoliv dohody, bez možnosti poskytnout evropským investorům přístup na čínských trh v oblastech a za podmínek, které doposud neměli, nebo budeme respektovat fakt, že dohodou o investicích nemůžeme vyřešit všechny problémy a nezměníme vnitřní politiku země jako je ČLR a budeme se snažit dosáhnout stejného cíle jinými prostředky, které jsou momentálně dostupné?

Jsem přesvědčen, že se zvolil racionální a v současné době jediný schůdný přístup, který zavázal Čínu pracovat směrem k ratifikaci těchto úmluv. CAI zároveň obsahuje i mechanismus, jak upozorňovat na nesoulad, pokud se tak dít nebude. Kapitola o investicích a udržitelném rozvoji má svůj vlastní kontrolní mechanismus v podobě konzultací, které v případě pokračujícího rozporu mohou vést k ustanovení panelu expertů, který bude projednávat spornou otázku a jehož závěry budou veřejné. Tzn. že uzavřením CAI nekončí monitorovací a kontrolní činnost nad plněním těchto ustanovení. Zároveň je potřebné uvést, že v případě ratifikace úmluv ILO se jedná o poměrně silný závazek, ke kterému ČLR přistoupila vůbec poprvé. Navíc jde o formulaci, kterou EU již použila i ve vztahu k jiným obchodním partnerům, a to např. v Dohodě o volném obchodu mezi EU a Vietnamem, kde zřejmě i v důsledku práce institucí EU a zájmu Vietnamu o bezproblémovou ratifikaci, došlo v této záležitosti k pokroku.

A v této souvislosti bych opět připomněl, že existuje více způsobů, jak netolerovat porušování lidských a pracovních práv – jednak prostřednictvím mezinárodních organizací, které mají svou kompetenci v této oblasti jako ILO, či dalších mezinárodních organizací, ale i prostřednictvím technické spolupráce nebo opatřeními v rámci EU.

9. Dohoda má nahradit BIT ČR s ČLR. Jaké vidíte MPO hlavní rozdíly mezi oběma dohodami? Budou mít české firmy lepší postavení než za současné situace? A budou chráněny české zájmy ve vztahu k tomu, že se bude otevírat český trh čínským firmám?

S ohledem na rozhodnutí o vynětí části k ochraně investic a řešení sporů investor-stát z CAI a jejich vyjednávání do separátní dohody, CAI nenahradí Dohodu mezi ČR a Čínskou lidovou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic (BIT). Ta bude nadále platit, a to až do doby sjednání separátní dohody o ochraně investic s ČLR (do dvou let od podpisu CAI). Až tato dohoda nahradí uvedenou BIT. CAI tak jako taková pokrývá široké spektrum oblastí, které nejsou v tradičních českých bilaterálních dohodách o ochraně investic řešeny, jelikož jejich hlavním předmětem je právě otázka ochrany investic a řešení sporů investor-stát.

CAI přispěje k větší rovnováze v obchodních vztazích mezi EU a ČLR tím, že srovnává podmínky a otevírá nové příležitosti pro malé i velké společnosti z EU na čínském trhu. ČLR se v dohodě zavázala zajistit spravedlivé zacházení se společnostmi z EU tak, aby mohly v ČLR působit za lepších a rovnějších podmínek. Kromě pravidel proti nucenému transferu technologií bude CAI také první dohodou obsahující závazky ohledně chování státních podniků a komplexní pravidla transparentnosti subvencí. Evropské (a tedy i české) podniky tak získají jistotu a předvídatelnost ve svém působení a ochranu před diskriminačními praktikami. ČLR se zároveň zavázala otevřít svůj trh pro podniky a investory z EU v řadě sektorů a v různých odvětvích služeb. Mezi ty hlavní patří výroba, a to zejména v automobilovém průmyslu včetně elektromobilů a výroba telekomunikačních či zdravotnických zařízení. Čína rovněž přijala závazky pro přístup evropských investorů na její trh v různých odvětvích služeb, jako jsou cloudové služby, finanční služby, soukromá zdravotní péče, environmentální služby, mezinárodní námořní doprava a služby související s leteckou dopravou. CAI obsahuje i silnou kapitolu k udržitelnému rozvoji, kde se ČLR zavázala k naplňování základních úmluv ILO včetně závazku k ratifikaci úmluv o nucených pracích.

Vzhledem k výše uvedenému a zkušenostem českých podniků je nepopiratelné, že CAI zajistí českým firmám lepší postavení, než mají v současnosti, především s ohledem na odstranění obchodních a investičních překážek, které dosud přetrvávaly na čínské straně pro české podnikatele.

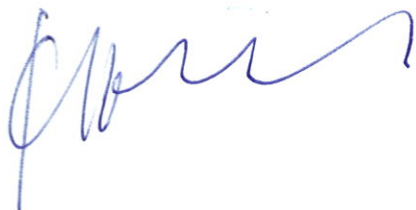
10. Přispěje CAI k vylepšení schodku obchodní bilance mezi ČR a ČLR?

V případě CAI se jedná o investiční dohodu, a ne dohodu o volném obchodu. Sjednání takové dohody, jež by přímo cílila na liberalizaci obchodu zbožím a službami s ČLR, v současnosti ani není cílem EU. Naopak cílem sjednané dohody je vylepšit postavení evropských investorů na čínském trhu, zvýšit právní jistotu a v co největší míře zajistit narovnání podmínek působení investorů na vzájemných trzích. To ovšem neznamená, že by CAI na obchodní bilanci ČR a ČLR neměla vůbec žádný vliv.

Dá se předpokládat, že díky zvýšené právní jistotě a otevírání dalších odvětví, kde bude pro EU firmy možné v ČLR investovat, dojde i ke zvýšenému pohybu zboží a služeb mezi EU a ČLR, tedy i ČR a ČLR, v rámci stávajících i potenciálně nových dodavatelských řetězců. Z liberalizace investičního prostředí v ČLR by tak profitovali i čeští dodavatelé investorů z ČR a dalších zemí EU, kteří se v ČLR usadili nebo rozšířili své působení, jelikož lze vycházet z předpokladu, že pro české firmy je snadnější dodávat původem evropským firmám v ČLR ve srovnání s ryze čínskými odběrateli. Takový potenciál představuje především liberalizace investování do automobilového a zpracovatelského průmyslu, neboť v těchto odvětvích se mnoho v ČR usazených firem v dodavatelských řetězcích v různých fázích výroby úspěšně angažuje. Do automobilového průmyslu směřuje celých 28 % evropských investic v ČLR, druhým nejčastějším odvětvím jsou suroviny, včetně chemikálií, kam míří 22 % investic.

CAI tak díky zlepšení přístupu evropských investorů na čínský trh a podmínek, za kterých evropští investoři fungují na čínském trhu (zlepšením předvídatelnosti, transparentnosti a narovnáním podmínek), včetně toho, aby evropští investoři měli minimálně stejné podmínky jako investoři z ostatních zemí (např. USA, členové RCEP), přispěje k větší rovnováze v ekonomických vztazích s ČLR. Těžit z toho bude i rostoucí počet českých firem, které v ČLR již investují, či o svém vstupu na tento perspektivní trh s 1,4 miliardy spotřebitelů teprve uvažují.

S pozdravem

Vážený pan
Jan Lipavský
poslanec
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Sněmovní 4
118 26 Praha

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Czech
Republic
The Country
For The Future